

1106.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA PORODIČNOG
ZAKONA**

Proglašavam, **Zakon o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona**, koji je donijela Skupština Crne Gore 25. saziva, na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 22. jula 2016. godine.

Broj: 01-804/2

Podgorica, 3. avgusta 2016. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 25. saziva, na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 22. jula 2016. godine, donijela je

**Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PORODIČNOG ZAKONA**

Član 1

U Porodičnom zakonu („Službeni list RCG”, broj 1/07) član 4 mijenja se i glasi:

„Članovi porodice dužni su da se uzajamno poštuju, pomažu i izdržavaju u skladu sa ovim zakonom.

Roditelji imaju jednaka prava i dužnosti prema svojoj djeci i odgovorni su za podizanje, vaspitanje i osposobljavanje djece za samostalan život, zaštitu njihovih interesa i dobrobiti.”.

Član 2

Član 5 mijenja se i glasi:

„Dijete je svako lice do navršениh 18 godina života.

Prava djeteta su nedjeljiva, uzajamno povezana i cjelovito se ostvaruju.

Država je dužna da poštuje i unapređuje prava djeteta i preduzima potrebne mjere za zaštitu djeteta od zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i diskriminacije.

Svako je dužan da obavijesti centar za socijalni rad (u daljem tekstu: organ starateljstva) o povredi prava djeteta za koju sazna.

Mjere kojima se zadire u porodični život dopuštene su samo ako se zaštita članova porodice ne može obezbijediti na manje restriktivan način, pružanjem usluga socijalne i dječje zaštite.

U ostvarivanju, unapređivanju i zaštiti prava djeteta nadležni organi, ustanove, javne službe i pojedinci dužni su da međusobno sarađuju.”.

Član 3

Poslije člana 5 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 5a

Zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija djeteta ili grupe djece, njihovih roditelja, usvojitelja, staratelja, hranitelja, članova porodice djeteta i djetetu bliskih lica, koja se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i na drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima djeteta, njegovih roditelja, staratelja, članova porodice i djetetu bliskih lica.

Ne smatraju se diskriminacijom posebne mjere koje se uvode radi postizanja pune ravnopravnosti, zaštite i napretka djece, odnosno grupe djece koja se nalaze u neravnopravnom položaju.

Član 5b

Svako je dužan da se rukovodi najboljim interesom djeteta u svim aktivnostima koje se direktno ili indirektno tiču djeteta.

Najbolji interes djeteta ima prioritet i utvrđuje se polazeći od:

- prava djeteta;
- mišljenja i želje djeteta;
- uzrasta, razvojnih sposobnosti i drugih ličnih svojstava djeteta;
- potrebe zaštite života i zdravlja djeteta;
- potrebe osiguranja bezbjednosti djeteta;
- potrebe fizičkog, emocionalog, obrazovnog, socijalnog i drugog razvoja djeteta;
- prethodnog iskustva i okolnosti u kojima dijete živi;
- potrebe očuvanja stabilnosti i kontinuiteta odnosa sa roditeljima, porodicom i sredinom iz koje dijete potiče ili u kojoj boravi i uticaja promjene sredine;
- kvaliteta odnosa koje je dijete uspostavilo sa roditeljima, članovima porodice ili drugim licima i neposrednih i dugoročnih posljedica održavanja tih odnosa;
- potrebe očuvanja porodičnih odnosa, a naročito odnosa sa braćom i sestrama;
- uticaja odvajanja od roditelja, drugih članova porodice, a naročito od braće i sestara;
- potrebe očuvanja ličnog i porodičnog identiteta;
- kulturne, nacionalne, etničke, vjerske i jezičke pripadnosti, odnosno porijekla djeteta; i
- drugih okolnosti i stanja koja mogu da utiču na dobrobit djeteta.”.

Član 4

U članu 9 stav 2 mijenja se i glasi:

„Poslove starateljstva vrši organ starateljstva.”.

Član 5

Poslije člana 9 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 9a

Dijete ne smije biti podvrgnuto tjelesnom kažnjavanju ili bilo kom drugom okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Zabrana iz stava 1 ovog člana odnosi se na roditelje, staratelje i sva druga lica koja se o djetetu staraju ili dolaze u kontakt sa djetetom.

Lica iz stava 2 ovog člana dužna su da zaštite dijete od postupaka iz stava 1 ovog člana.” .

Član 6

U članu 10 riječ „drugova” zamjenjuje se riječju „supružnika”.

Član 7

U članu 12 stav 1 zamjenjuje se sa dva nova stava koji glase:

„Zajednica života muškarca i žene koja traje najmanje tri godine (u daljem tekstu: vanbračna zajednica), izjednačena je sa bračnom zajednicom u pogledu prava na međusobno izdržavanje i drugih imovinsko-pravnih odnosa.

Ako je u vanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete ili je nastavljena sklapanjem braka ta vanbračna zajednica je izjednačena sa bračnom u pogledu prava iz stava 1 ovog člana i prije isteka vremena od tri godine.”.

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 8

Poslije člana 14 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 14a

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.”.

Član 9

U članu 17, članu 31 stav 2, članu 32, članu 33 stav 1, članu 35 stav 1, članu 36 st. 1 i 2, čl.37 i 38, u Drugom dijelu u nazivu poglavlja „II.Prava i dužnosti bračnih drugova”, čl. 39, 40, 41, 42, 43, 44, članu 45 st. 1 i 2, čl. 46, 47, 49, 50, članu 51 stav 1, čl. 52, 53, 56, 57, članu 95 stav 2, članu 138 stav 1, članu 159 stav 3, članu 162 stav 1, članu 166 stav 1 tačka 2, članu 189 stav 2, članu 206, u Sedmom dijelu u nazivu poglavlja „II. Izdržavanje bračnog druga”, čl. 262, 263, 264, članu 265 stav 2, čl. 266, 267, u Osmom dijelu u nazivu poglavlja „1. Imovina bračnih drugova”, čl. 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, članu 292 st. 1 i 3, u nazivu poglavlja „3. Dioba zajedničke imovine bračnih drugova”, članu 293 stav 1, čl.294, 295, 296, 297, 298, u nazivu poglavlja „4. Odgovornost bračnih drugova za dugove trećim licima”, čl.299 i 300, članu 301 st. 1 i 2, čl. 302, 303, 304, 313, članu 322 st. 2 i 3, čl.323, 324, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, članu 338 stav 1, članu 341 st. 2, 3, 4 i 5 i članu 343 riječi: „bračni drug” u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „bračni supružnik” u odgovarajućem padežu.

Član 10

U članu 22 stav 1 riječ „potpunim” briše se.

St. 2 i 3 brišu se.

Član 11

U članu 24 stav 2, članu 125 stav 6, članu 230, članu 252 stav 2 riječi: „maloljetno lice” u različitom padežu zamjenjuju se riječju „dijete” u odgovarajućem padežu.

Član 12

U članu 25 stav 1 riječi: „matičnih knjiga u opštini” zamjenjuju se riječima: „matičnih registara vjenčanih”, a riječi: „matične knjige rođenih” zamjenjuju se riječima: „matičnog registra rođenih”.

Član 13

U članu 27 stav 1 mijenja se i glasi:

„U slučaju iz člana 26 stav 2 ovog zakona, matičar donosi rješenje o odbijanju prijave za sklapanje braka, u roku od tri dana od dana usmenog saopštenja da nijesu ispunjeni uslovi za sklapanje braka.”.

Član 14

Član 37 mijenja se i glasi:

„Sklopljeni brak matičar upisuje u matični registar vjenčanih u kojem se potpisuju bračni supružnici, odbornik skupštine opštine, svjedoci i matičar.”.

Član 15

Član 38 mijenja se i glasi:

„Odmah po sklapanju braka, bračnim supružnicima se izdaje izvod iz matičnog registra vjenčanih.”.

Član 16

U članu 48 stav 3 mijenja se i glasi:

„Ako je brak sklopljen između srodnika po tazbini između kojih je brak moguć samo po dozvoli suda, saglasno članu 23 stav 2 ovog zakona, sud kojem je podnijeta tužba za poništenje braka može dozvolu za sklapanje braka dati naknadno.”.

Član 17

U članu 54 stav 1 riječi: „lice mlađe od 18 godina” zamjenjuju se riječju „dijete”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U slučaju iz stava 1 ovog člana, sud kojem je podnijeta tužba za poništenje braka može dozvolu za sklapanje braka dati naknadno.”.

Član 18

U članu 55 riječ „produžiti” zamjenjuje se riječju „nastaviti”.

Član 19

U čl. 58, 97, članu 113 stav 1 i članu 118 stav 1 riječ „muž” zamjenjuje se riječima: „bračni supružnik”.

Član 20

Naziv Trećeg dijela mijenja se i glasi: „PRAVA DJETETA I ODNOSI RODITELJA I DJECE”.

Član 21

U članu 59, članu 169 stav 1, članu 254 stav 1, članu 275, članu 345 stav 1, članu 368 st. 1, 2 i 3, članu 369 stav 1 i članu 370 stav 2 riječ „maloljetni” u različitom padežu briše se.

Član 22

U članu 61 stav 3 riječi: „koje je navršilo 15 godina života i” brišu se, a riječi: „matičnu knjigu rođenih” zamjenjuju se riječima: „matični registar rođenih”.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Dijete ima pravo da dobije obavještenja o svim važnim okolnostima u vezi sa roditeljima, članovima porodice i drugim bliskim licima, osim ako je to suprotno njegovom najboljem interesu.”.

Član 23

Poslije člana 61 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 61a

Dijete ima pravo na život i razvoj u zdravoj i bezbjednoj životnoj i socijalnoj sredini.

Dostojanstvo djeteta je neprikosnoveno i svi su dužni da ga poštuju i štite.

Svi su dužni da postupaju prema djetetu uz poštovanje njegove ličnosti i individualnosti.”.

Član 24

U članu 62 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„U slučaju spora u pogledu vršenja roditeljskog prava nad djetetom iz stava 4 ovog člana, sud donosi odluku u skladu sa željom djeteta, osim ako je to suprotno njegovom najboljem interesu.”.

Član 25

U članu 63 st. 4 i 5 brišu se.

Član 26

Poslije člana 63 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 63a

Dijete koje je navršilo 15 godina života i koje je sposobno za rasuđivanje može odlučiti o održavanju ličnih odnosa sa roditeljem sa kojim ne živi.

U slučaju spora u pogledu održavanja ličnih odnosa djeteta iz stava 1 ovog člana sa roditeljem sa kojim ne živi, sud je dužan da uredi način održavanja ličnih odnosa u skladu sa željom djeteta, osim ako je to suprotno njegovom najboljem interesu.

Prilikom preduzimanja procesnih radnji, sud će voditi računa da protok vremena ne dovede do štetnih posljedica po odnose između djeteta i roditelja koji ne živi sa djetetom.

Član 63b

Dijete ima pravo da održava lične odnose sa srodnicima i drugim licima sa kojima ga vezuje posebna bliskost, ako je to u njegovom najboljem interesu.

Srodnicima i drugim licima iz stava 1 ovog člana smatraju se braća i sestre, babe i djedovi, bivši hranitelji, raniji ili sadašnji bračni odnosno vanbračni supružnik roditelja i druga lica sa kojima dijete vezuje posebna bliskost.

Lica iz stava 2 ovog člana imaju pravo da sa djetetom održavaju lične odnose.

Način održavanja ličnih odnosa sporazumno određuju roditelji, dijete, ako je u stanju da shvati značaj sporazuma, i lica iz stava 2 ovog člana.

Ako se lica iz stava 2 ovog člana ne sporazumiju sa roditeljima djeteta i djetetom, ako je u stanju da shvati značaj sporazuma, mogu se radi postizanja sporazuma obratiti posredniku.

Ako se lica iz stava 2 ovog člana ne sporazumiju ni uz pomoć posrednika, način održavanja ličnih odnosa uređuje sud.

Tužbu za uređivanje načina održavanja ličnih odnosa mogu podnijeti dijete, roditelji i lica iz stava 2 ovog člana.

Prije donošenja odluke, sud je dužan da zatraži mišljenje organa starateljstva o tome da li je održavanje ličnih odnosa u najboljem interesu djeteta.

Ako podnosilac tužbe iz stava 7 ovog člana nije samo dijete, sud će omogućiti da dijete slobodno izrazi svoje mišljenje i uzeće ga u obzir, u skladu sa ovim zakonom.

Prilikom uređivanja načina održavanja ličnih odnosa sa djetetom koje je navršilo 15 godina života i koje je sposobno za rasuđivanje sud donosi odluku u skladu sa željom djeteta, osim ako je to suprotno njegovom najboljem interesu.”.

Član 27

Član 64 mijenja se i glasi:

„Dijete ima pravo na najbolje moguće životne uslove za svoj pravilan i potpun fizički, psihički i emocionalni razvoj, u skladu sa svojim razvojnim potrebama.

U postupku ostvarivanja zdravstvene zaštite, dijete koje je sposobno za rasuđivanje ima pravo na povjerljivo savjetovanje sa doktorom medicine i drugim stručnim licem.

Dijete ima pravo da bude informisano o stanju svog zdravlja, ako je to u njegovom najboljem interesu.”.

Član 28

Član 66 mijenja se i glasi:

„Dijete može preduzimati pravne poslove uz prethodnu ili naknadnu saglasnost roditelja, odnosno saglasnost organa starateljstva za pravne poslove iz člana 308 stav 2 ovog zakona.

Dijete koje je navršilo 15 godina života može preduzimati pravne poslove kojima upravlja i raspolaže svojom zaradom ili imovinom koju je steklo sopstvenim radom.

Dijete može preduzimati i druge pravne poslove kad je to propisano zakonom.”.

Član 29

Član 67 mijenja se i glasi:

„Dijete ima pravo da izrazi svoje mišljenje o svim pitanjima koja ga se tiču.

Roditelji, lica koja se o djetetu staraju, kao i sva druga lica koja odlučuju o pitanjima koja se tiču djeteta dužni su da djetetu omoguće da izrazi svoje mišljenje.

Lica iz stava 2 ovog člana dužna su da blagovremeno i na djetetu razumljiv način pruže sva obavještenja koja su djetetu potrebna da bi formiralo mišljenje i omogućiti mu da, ako to želi, slobodno izrazi svoje mišljenje.

Lica iz stava 2 ovog člana, prilikom odlučivanja o pitanjima koja se tiču djeteta, moraju mišljenju djeteta posvetiti dužnu pažnju, u skladu sa godinama života i zrelošću djeteta.

Zrelost djeteta procjenjuje se imajući u vidu stepen njegovog fizičkog, emotivnog, intelektualnog i socijalnog razvoja.”.

Član 30

U članu 69 st. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„Roditeljsko staranje podrazumijeva odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, u svrhu zaštite i unapređenja ličnih i imovinskih prava i dobrobiti djeteta i obuhvata čuvanje, podizanje, vaspitanje, obrazovanje, zastupanje, izdržavanje, kao i upravljanje i raspolaganje imovinom djeteta.

Roditelji su dužni da roditeljsko staranje vrše u najboljem interesu djeteta, u skladu sa njegovim razvojnim potrebama i mogućnostima.”.

Član 31

U članu 70 stav 1 poslije riječi „životu” dodaju se zarez i riječ „razvoju”.

Stav 2 briše se.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 2 i 3.

Član 32

U članu 72 poslije riječi „mogućnostima” tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „vodeći računa o sposobnostima i željama djeteta.”.

Član 33

U članu 73 st. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„Roditelji imaju pravo i dužnost da zastupaju dijete u svim pravnim poslovima van granica poslovne sposobnosti djeteta.

Roditelji imaju pravo i dužnost da zastupaju dijete u svim sudskim i drugim postupcima u kojima dijete nije procesno sposobno.”.

Član 34

Poslije člana 79 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 79a

Roditelj koji samostalno vrši roditeljsko pravo dužan je da omogući i podstiče održavanje ličnih odnosa djeteta sa drugim roditeljem, srodnicima i licima sa kojima dijete vezuje posebna bliskost, ukoliko to nije ograničeno sudskom odlukom.

Roditelj koji sa djetetom održava lične odnose ne smije svojim ponašanjem ometati drugog roditelja u vršenju roditeljskog prava.”.

Član 35

Član 83 briše se.

Član 36

Član 92 mijenja se i glasi:

„Roditeljsko pravo može se produžiti i poslije punoljetstva djeteta ako ono zbog smetnji i teškoća u razvoju, invaliditeta ili iz drugih razloga nije sposobno da se samo stara o svojoj личности, pravima i interesima.”.

Član 37

U članu 96, članu 100 st. 1 i 4, članu 101 stav 1, članu 105 stav 1, članu 116 stav 2, članu 142 st. 4 i 5, članu 351 stav 2 riječi: „matična knjiga” u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „matični registar” u odgovarajućem padežu.

Član 38

U članu 117 stav 1 mijenja se i glasi:

„Lice koje sebe smatra ocem djeteta rođenog u braku može osporiti očinstvo licu koje se po ovom zakonu smatra ocem djeteta, pod uslovom da istom tužbom traži da se utvrdi njegovo očinstvo.”.

Član 39

U članu 121 stav 2 briše se.

Član 40

U članu 127 stav 1 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„5) je osuđeno za krivično djelo iz grupe krivičnih djela protiv života i tijela, protiv polne slobode i krivičnih djela protiv braka i porodice.”.

U stavu 2 riječ „partnera” zamjenjuje se riječju „supružnika”.

Član 41

U članu 128 stav 2 briše se.

Član 42

U Četvrtom dijelu u poglavlju „II. USLOVI ZA ZASNIVANJE USVOJENJA” naziv potpoglavlja 2 mijenja se i glasi: „2) Posebni uslovi za usvojenje”.

Član 43

Član 131 mijenja se i glasi:

„Dijete se može usvojiti do navršениh 18 godina života.

Blizanci i braća i sestre među kojima postoji emocionalna povezanost usvajaju se zajedno, a izuzetno mogu da budu usvojeni odvojeno ako ne postoji mogućnost da budu usvojeni zajedno i ako je to u njihovom najboljem interesu.”.

Član 44

Član 132 mijenja se i glasi:

„Dijete mogu usvojiti bračni supružnici zajednički, kao i maćeha ili očuh djeteta koje se usvaja.

Dijete mogu usvojiti i vanbračni supružnici koji žive u vanbračnoj zajednici, kao i vanbračni supružnik roditelja djeteta koje se usvaja ako sa roditeljem djeteta živi u vanbračnoj zajednici.

Izuzetno, ministar nadležan za poslove socijalnog staranja može dozvoliti usvojenje i licu koje samo živi ako za to postoje naročito opravdani razlozi i ako je to u najboljem interesu djeteta, u skladu sa ovim zakonom.”.

Član 45

U Četvrtom dijelu u poglavlju „II. USLOVI ZA ZASNIVANJE USVOJENJA” potpoglavlje „3) Posebni uslovi za nepotpuno usvojenje” i čl. 133 i 134 brišu se.

Član 46

U Četvrtom dijelu naziv poglavlja IV mijenja se i glasi: „IV. PRAVA I DUŽNOSTI IZ USVOJENJA”.

Član 47

U članu 144 stav 1 riječi: „Potpunim usvojenjem” zamjenjuju se riječju „Usvojenjem”.

U stavu 2 riječi: „matičnu knjigu rođenih” zamjenjuju se riječima: „matični registar rođenih”.

Član 48

U članu 145 riječi: „Potpunim usvojenjem” zamjenjuju se riječju „Usvojenjem”.

Član 49

U članu 147 riječ „potpunog” briše se.

Član 50

U Četvrtom dijelu poglavlje „V. PRAVA I DUŽNOSTI IZ NEPOTPUNOG USVOJENJA” i čl. 148 i 149 brišu se.

Član 51

U Četvrtom dijelu poglavlje „VI. RASKID NEPOTPUNOG USVOJENJA” i čl. 150 do 153 brišu se.

Član 52

U članu 157 stav 2 riječi: „smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju” zamjenjuju se riječima: „smetnjama i teškoćama u razvoju”.

Član 53

U članu 161 riječi: „ometeno u fizičkom i psihičkom razvoju” zamjenjuju se riječima: „sa smetnjama i teškoćama u razvoju”.

Član 54

U članu 162 stav 2 riječi: „posebnim potrebama” zamjenjuju se riječjima: „smetnjama i teškoćama u razvoju”.

Član 55

U članu 163 riječ „Braća” zamjenjuje se riječima: „Blizanci, braća”.

Član 56

U članu 164 stav 3 mijenja se i glasi:

„Organ starateljstva dužan je da prije određivanja smještaja, pruži djetetu sve informacije u vezi porodičnog smještaja koje su potrebne da bi formiralo svoje mišljenje, da omogući djetetu da slobodno izrazi svoje mišljenje u vezi sa porodičnim smještajem i da mišljenju djeteta posveti dužnu pažnju u skladu sa njegovim uzrastom i zrelošću.”.

Član 57

U članu 167 stav 1 riječi: „ometene u razvoju” zamjenjuju se riječima: „sa smetnjama i teškoćama u razvoju”.

Član 58

Član 175 briše se.

Član 59

U članu 190 poslije riječi: „svoje djelatnosti” tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ukoliko roditelji ne vrše savjesno roditeljsku dužnost.”.

Član 60

U Šestom dijelu u nazivu poglavlja IV. riječ „MALOLJETNIKOM” zamjenjuje se riječju „DJETETOM”.

Član 61

U članu 265 stav 2 riječ „maloljetno” briše se, a riječi: „bračnog druga” zamjenjuju se riječima: „bračnog supružnika”.

Član 62

U članu 268 stav 1 poslije riječi „drugog” zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „ako je zajednica života trajala duže vremena.” brišu se.

U stavu 3 riječi: „vanbračni drug” u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „vanbračni supružnik” u odgovarajućem padežu.

Član 63

U članu 275 stav 2 riječi: „Zakona o izvršnom postupku” zamjenjuju se riječima: „zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje”.

Član 64

U članu 284 stav 1 riječi: „vanbračnog druga” zamjenjuju se riječima: „vanbračnog supružnika”.

Član 65

Član 288 mijenja se i glasi:

„Zajedničku imovinu sačinjava imovina koju su bračni supružnici stekli radom i po osnovu rada u toku trajanja bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine.

U zajedničku imovinu ulaze i prihodi od posebne imovine koji su ostvareni radom bračnih supružnika, imovina stečena korišćenjem prava intelektualne svojine, imovina stečena po osnovu osiguranja kao i igrom na sreću u toku trajanja bračne zajednice.”.

Član 66

U članu 306 stav 1 riječi: „koja je trajala duže vremena” brišu se.

Član 67

U članu 310 riječi: „bračnim drugovima, odnosno vanbračnim drugovima” zamjenjuju se riječima: „bračnim, odnosno vanbračnim supružnicima”.

Član 68

Poslije člana 316 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 316a

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima sud će nastojati da se stranke sporazumiju.

Sud može uputiti roditelje da se obrate porodičnom savjetovalištu ili drugoj stručnoj instituciji ili stručnom licu odgovarajuće specijalističke profesije koje se bavi porodičnim pitanjima, ako ocijeni da je to u najboljem interesu djeteta.

Pored obaveznog posredovanja iz člana 326 ovog zakona, sud može uputiti roditelje na posredovanje i u drugim postupcima u vezi sa porodičnim odnosima ako ocijeni da je to u najboljem interesu djeteta.

Član 316b

Sud i svi učesnici u postupku dužni su da prema djetetu koje učestvuje u postupku postupaju sa posebnom pažnjom, vodeći računa o situaciji u kojoj se dijete nalazi, o njegovim potrebama i dobrobiti, uz puno poštovanje njegovog dostojanstva, ličnosti i individualnosti.

Informacije i savjeti pružaju se djetetu blagovremeno, na djetetu razumljiv način, prilagođen njegovom uzrastu i zrelosti.”.

Član 69

U članu 317 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Odluka o predlogu za određivanje privremene mjere mora se donijeti u roku od tri dana.”.

Član 70

Poslije člana 317 dodaje se 17 novih članova koji glase:

„Član 317a

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima sud može po službenoj dužnosti odrediti jednu ili više privremenih mjera za zaštitu djeteta, ako ocijeni da je to potrebno radi blagovremene zaštite prava i interesa djeteta.

U pogledu uslova i postupka za određivanje privremenih mjera iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.

Član 317b

Prilikom donošenja odluke koja se tiče djeteta, sud, uzimajući u obzir sve okolnosti i opravdane interese svih učesnika, vodi računa da odluka koju donosi u najvećoj mjeri doprinosi ostvarivanju najboljeg interesa djeteta.

Sud je dužan da u odluci navede sve činjenice i okolnosti koje su bile relevantne za procjenu najboljeg interesa djeteta, način na koji je sagledan njihov međusobni odnos, kao i procjenu mogućeg pozitivnog i negativnog uticaja odluke na dijete.

Ako se odluka razlikuje od mišljenja djeteta, obrazloženje mora da sadrži razloge zbog kojih mišljenje djeteta nije uvaženo, kao i razloge zbog kojih sud smatra da je najbolji interes djeteta imao prvenstven značaj.

Član 317v

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima, sud može, ako ocijeni da to zahtijeva intenzitet konflikta između djeteta i roditelja ili između roditelja, postaviti djetetu lice za podršku, i to djetetu mlađem od 14 godina života bez njegove saglasnosti, a djetetu starijem od 14 godina života uz njegovu saglasnost.

Lice za podršku postavlja se sa liste lica za podršku koju utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 317g

Lice za podršku može biti lice koje ispunjava sljedeće uslove, i to da:

- ima završene specijalističke studije VIII nivo kvalifikacije obrazovanja iz oblasti socijalnog rada, psihologije, pedagogije, sociologije, defektologije ili specijalne pedagogije;
- ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci;
- ima praktična iskustva iz oblasti porodičnih odnosa;
- je uspješno završilo obuku za lica za podršku;
- nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova lica za podršku;
- se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se preuzima krivično gonjenje po službenoj dužnosti; i
- mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

Izuzetno, Ministarstvo može izdati licencu i licu druge struke koje ima završene specijalističke studije VIII nivo kvalifikacije obrazovanja i koje ispunjava uslove iz stava 1 al. 2 do 7 ovog člana, ako utvrdi da to lice svojim praktičnim znanjem i iskustvom može uspješno obavljati poslove lica za podršku.

Obuku iz stava 1 alineja 4 ovog člana sprovodi Ministarstvo.

Provjeru stečenih znanja i vještina tokom obuke iz stava 1 alineja 4 ovog člana sprovodi komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Uvjerenje o uspješno završenoj obuci iz stava 1 alineja 4 ovog člana, izdaje Ministarstvo.

Program obuke iz stava 1 alineja 4 ovog člana, način sprovođenja obuke, obrazac uvjerenja o uspješno završenoj obuci, sastav i način rada komisije iz stava 4 ovog člana, kao i provjeru stečenih znanja i vještina za lice za podršku, propisuje Ministarstvo.

Član 317d

Licu koje ispunjava uslove iz člana 317g stav 1 ovog zakona izdaje se licenca za rad (u daljem tekstu: licenca).

Licencu izdaje Ministarstvo za vrijeme od pet godina i može se produžiti za isti period u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac licence propisuje Ministarstvo.

Član 317đ

Zahtjev za izdavanje licence sa dokazima o ispunjavanju uslova iz člana 317g stav 1 ovog zakona, podnosi se Ministarstvu.

Ministarstvo utvrđuje da li podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ispunjava uslove za izdavanje licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo odlučuje u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Član 317e

Zahtjev za produženje licence, lice za podršku podnosi Ministarstvu najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo odlučuje u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Prilikom odlučivanja o produženju licence, posebno će se cijeniti:

- mišljenje suda pred kojim je podnosilac zahtjeva postupao kao lice za podršku;
- broj postupaka u kojima je podnosilac zahtjeva učestvovao kao lice za podršku;
- pohađanje obuka na teme koje se odnose na rad sa djecom; i
- broj postupaka u kojima je kandidat odbio da postupa kao lice za podršku i razloge odbijanja.

Član 317ž

U slučaju da podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove iz člana 317g stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanje licence.

Ministarstvo može odbiti zahtjev za produženje licence, ako:

- utvrdi da je lice za podršku prestalo da ispunjava uslove iz člana 317g stav 1 ovog zakona;
- sud da negativno mišljenje o radu podnosioca zahtjeva u predmetima u kojima je postupao kao lice za podršku;
- podnosilac zahtjeva nije pohađao obuke na teme koje se odnose na rad sa djecom bez opravdanog razloga; ili
- je podnosilac zahtjeva više puta odbio da postupa kao lice za podršku bez opravdanog razloga.

Član 317z

Licenca prestaje da važi:

- istekom vremena za koje je izdata;
  - na zahtjev lica za podršku;
  - ako se utvrdi da prilikom izdavanja licence, lice za podršku nije ispunjavalo uslove iz člana 317g stav 1 ovog zakona;
  - ako se utvrdi da lice za podršku prestane da ispunjava uslove iz člana 317g stav 1 ovog zakona;
  - ako se utvrdi da lice za podršku ne izvršava obaveze propisane ovim zakonom.
- U slučajevima iz stava 1 al. 2, 3, 4 i 5 ovog člana, odlučuje Ministarstvo.

Član 317i

Zahtjev iz člana 317z stav 1 alineja 2 ovog zakona lice za podršku podnosi Ministarstvu.

U slučaju iz člana 317z stav 1 al. 3, 4 i 5 ovog zakona, inicijativu za utvrđivanje prestanka važenja licence može podnijeti državni tužilac, sudija, stranka u postupku ili drugo zainteresovano lice.

Obrazložena inicijativa iz stava 2 ovog člana podnosi se Ministarstvu.

Član 317j

Odluka kojom se odbija zahtjev za izdavanje, odnosno produženje licence i odluka kojom se utvrđuje da prestaje da važi licenca je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Član 317k

Lice za podršku koje je dobilo licencu upisuje se u listu lica za podršku odmah nakon izdavanja licence.

Lice za podršku kome je prestala da važi licenca saglasno članu 317z ovog zakona, briše se sa liste lica za podršku odmah nakon prestanka važenja licence.

Lista lica za podršku objavljuje se na internet stranici Ministarstva i redovno se ažurira.

Član 317l

Ministarstvo dostavlja sudovima listu lica za podršku.

Lista lica za podršku iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o imenu i prezimenu lica za podršku, adresi, broju telefona i e-mail adresi.

Lice za podršku je dužno da obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka iz stava 2 ovog člana.

Član 317lj

Lice za podršku dužno je da se brižljivo i savjesno stara o ličnosti i interesima djeteta, da sa djetetom izgradi odnos povjerenja, upozna ga sa njegovim pravima, pruži informacije o predmetu, toku i mogućem ishodu postupka i pruži objašnjenja koja se tiču mogućih posljedica izražavanja mišljenja djeteta.

Lice za podršku dužno je da, uz saglasnost djeteta, sudu prenese njegovo mišljenje, da prisustvuje ročištu na kome se dijete saslušava odnosno neposredno iznosi mišljenje, kao i da djetetu objasni sadržinu odluke i njene posljedice.

Lice za podršku ima pravo uvida u spise predmeta, dostavljaju mu se svi podnesci i ovlašćeno je da prisustvuje svim ročištima.

Prava i obaveze lica za podršku prestaju donošenjem pravosnažne sudske odluke.

Član 317m

Sud će razriješiti lice za podršku ako utvrdi da nesavjesno vrši svoju dužnost, da zloupotrebljava svoja ovlašćenja, da radom ugrožava interes djeteta ili ako smatra da bi za dijete bilo korisnije da mu se postavi drugo lice za podršku.

Član 317n

Lice za podršku ima pravo na naknadu stvarnih troškova i naknadu za rad, koji čine dio parničnih troškova.

Visinu naknade za rad lica za podršku utvrđuje Ministarstvo pravde, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

Član 317nj

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima sud je dužan da omogući djetetu da izrazi svoje mišljenje, ako dijete to želi.

Sud neće utvrđivati mišljenje djeteta samo ako za to postoje naročito opravdani razlozi, koji se u odluci moraju obrazložiti.

Na zahtjev suda mišljenje djeteta utvrdiće i prenijeti sudu lice za podršku iz člana 317v ovog zakona ili organ starateljstva, pod uslovom da nije pokrenuo postupak u kome se utvrđuje mišljenje djeteta, ako sud ocijeni da je takav način izražavanja mišljenja u najboljem interesu djeteta, imajući u vidu njegovu zrelost, sposobnost za rasuđivanje, zdravstveno stanje, moguće uticaje na dijete i druge okolnosti.

Dijete starije od deset godina života može izraziti mišljenje neposredno pred sudom, u prisustvu lica za podršku, odnosno lica koje dijete svojom voljom izabere, ako lice za podršku nije postavljeno.

Sud je dužan da mišljenju djeteta posveti dužnu pažnju, u skladu sa godinama života i zrelošću djeteta.”.

Član 71

Poslije člana 321 dodaje se novi član koji glasi:

”Član 321a

Odredbe čl. 317a do 317nj ovog zakona, shodno se primjenjuju u upravnom postupku kad se odlučuje o pravima djeteta.”.

Član 72

U članu 326 stav 1 riječi: „bračnih drugova” zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika”, poslije riječi: „ovim zakonom” tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „osim u slučajevima kad postoje okolnosti koje ukazuju na postojanje bilo kojeg oblika nasilja u porodici.”.

U stavu 2 riječi: „bračnih drugova” zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika”.

U stavu 3 riječi: „bračni drugovi” zamjenjuju se riječima: „bračni supružnici”.

Član 73

U članu 336 riječi: „bračni drugovi” zamjenjuju se riječima: „bračni supružnici”, a riječ „maloljetnu” briše se.

Član 74

U članu 337 riječi: „skopčano s” zamjenjuju se riječima: „povezano sa”.

Član 75

U članu 340 stav 1 riječi: „bračnih drugova” zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika”, a riječ „maloljetne” briše se.

U stavu 2 riječi: „bračnih drugova” zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika”, a riječi: „maloljetne ili nesposobne djece” riječima: „djece, a naročito djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju”.

Član 76

U Devetom dijelu naziv potpoglavlja 4 mijenja se i glasi: „4. Postupak u sporovima za zaštitu prava djeteta i u sporovima za vršenje roditeljskog prava”.

Član 77

U članu 353 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„U sporu za zaštitu prava djeteta i u sporu za vršenje roditeljskog prava predujam za troškove izvođenja dokaza koje je predložilo dijete isplaćuje se iz sredstava suda.

Troškovi iz stava 2 ovog člana čine dio parničnih troškova.”

Član 78

U članu 357 stav 2 poslije riječi: „stranka nije” dodaje se riječ „pravno”.

Poslije stava 2 dodaje se pet novih stavova koji glase:

„Privremeni zastupnik postavlja se iz reda advokata, sa liste advokata koji su prošli obuku za zastupanje djece u postupcima iz porodično-pravnih odnosa, koju sprovodi Ministarstvo.

Listu iz stava 3 ovog člana, utvrđuje Ministarstvo i dostavlja je sudovima.

Uvjerenje o završenoj obuci iz stava 3 ovog člana izdaje Ministarstvo.

Program obuke iz stava 3 ovog člana, način sprovođenja obuke i obrazac uvjerenja o završenoj obuci, propisuje Ministarstvo.

Troškovi zastupanja djeteta od strane privremenog zastupnika čine dio parničnih troškova.”

Dosadašnji stav 3 postaje stav 8.

Član 79

U članu 358 stav 1 riječ „on” briše se, a poslije riječi: „sopstveno mišljenje,” dodaju se riječi: „a djetetu nije postavljeno lice za podršku.”

Član 80

U članu 363 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Prilikom donošenja odluke o vršenju roditeljskog prava i načinu održavanja ličnih odnosa sa drugim roditeljem, sud vodi računa o tome da ostvarivanje roditeljskog prava i održavanje ličnih odnosa djeteta sa drugim roditeljem ne ugrožava bezbjednost djeteta ili žrtve.”

Član 81

U članu 376 stav 1 riječi: „Zakona o izvršnom postupku” zamjenjuju se riječima: „zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje”.

Član 82

Poslije člana 380 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 380a

U predmetima koji se vode kod suda, odnosno organa starateljstva u kojima do dana početka primjene ovog zakona nije donesena odluka primjenjivaće se odredbe ovog zakona.

Član 380b

Ako je do dana početka primjene ovog zakona donesena prvostepena odluka kojom se postupak pred prvostepenim sudom, organom starateljstva ili drugim organom završava, dalji postupak nastaviće se po propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Ako poslije početka primjene ovog zakona bude ukinuta prvostepena odluka iz stava 1 ovog člana, dalji postupak sprovede se po odredbama ovog zakona.”

Član 83

Poslije člana 381 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 381a

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 381b

Listu lica za podršku iz člana 317v stav 2 ovog zakona i listu advokata koji su prošli obuku za zastupanje djece u postupcima iz porodično-pravnih odnosa iz člana 357 stav 4 ovog zakona, Ministarstvo će utvrditi i dostaviti sudovima u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.”.

Član 84

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Broj: 23-3/16-2/6

EPA 1098 XXV

Podgorica, 22. jul 2016.godine

Skupština Crne Gore 25. saziva

Predsjednik,

Darko Pajović, s.r.